

Commissie Ruimtelijke Kwaliteit

Bezoekadres
Weesperplein 8
Amsterdam

Postbus 1409
1000 BK Amsterdam
crk@amsterdam.nl
www.crk.amsterdam.nl

Commissie Aanwijzing Monumenten

Onderwerp	Adviesaanvraag waardering parkeergebouwen Gouden Leeuw en Groenhoven
Datum	31 augustus 2020
Commissie	Annuska Pronkhorst (voorzitter), Natasja Hogen (architectuurhistoricus), Freek Schmidt (architectuurhistoricus), Ronald Stenvert (architectuur- en bouwhistoricus)
Secretarissen	Elles van den Hoek, Dik de Roon
Adviseur(s)	Ellen van Kessel (Monumenten en Archeologie)

Geachte leden van het Dagelijks Bestuur van Stadsdeel Zuidoost,

In 2018 heeft de commissie Aanwijzing Monumenten van de CRK geadviseerd de complexen Gouden Leeuw en Groenhoven aan te wijzen als gemeentelijk monument. In deze adviezen is niet expliciet ingegaan op de parkeergarages. U heeft nu gevraagd aanvullend advies uit te brengen over de waarden van de parkeergarages behorend bij deze complexen.

De commissie hanteert bij de advisering de selectiecriteria voor monumenten en beschermde stads- en dorpsgezichten, zoals vastgesteld in de Erfgoedverordening. Zij beoordeelt of een pand, object, complex of gebied voor Amsterdam van belang is vanwege de stedenbouwkundige, architectonische en/of cultuurhistorische waarde. Daarnaast wordt beoordeeld in hoeverre het object nog een gaaf en/of zeldzaam voorbeeld is voor een bepaalde periode of voor een bepaald (gebouw)type.

De waarde van de parkeergarages ligt met name in de stedenbouwkundige opzet van een zelfstandige parkeervoorziening aan de dreef, de compositie van het lage volume in relatie tot het hoge woongebouw en de gescheiden verkeersstromen. Ook in cultuurhistorisch opzicht is die opzet waardevol. De commissie onderschrijft het standpunt uit de beschrijving van Monumenten en Archeologie dat de parkeergarages op zichzelf geen onderscheidende architectonische waarden hebben, maar dat de aansluiting van het parkeren op de woongebouwen met een

droogloop wel kenmerkend en behoudenswaardig is als onlosmakelijk onderdeel van het grotere geheel, vanwege de cultuurhistorische en de stedenbouwkundige waarde.

Stedenbouwkundige waarde en herkenbaarheid

Voor de stedenbouwkundige structuur, de compositie van flatgebouwen, parkeergebouwen en de verbindingsbruggen zijn beeldbepalend in het stedenbouwkundige geheel van de complexen Gouden Leeuw en Groenhoven met het Professor Joop van Stigtpark in de Bijlmermeer. De autovrije parkaanleg is een belangrijk en karakteristiek onderdeel van het oorspronkelijke, stedenbouwkundige plan. De logistiek van gescheiden verkeersstromen wordt hierdoor fysiek tot uitdrukking gebracht. Dit betekent dat de huidige aansluiting op de flatgebouwen door de droogloopgangen daarin onmisbaar is.

Architectonische en cultuurhistorische waarde

De architectuurhistorische waarde van de parkeergebouwen concentreert zich, zoals opgemerkt niet op de materiele manifestatie. De waarde ligt in het volume binnen de architectonische compositie van het complex als geheel en de aansluiting op de "droogloop". Die overdekte loopbrug verbindt de woongebouwen met de parkeergebouwen en vormt een belangrijk onderdeel binnen het hele concept.

Het werk van Van Stigt wordt gekenmerkt door een streven naar een flexibele, universele structuur, waarmee hij een mensvriendelijke woon- of werkomgeving wilde realiseren. Met het ontwerp van beide complexen gaf hij een vroege reactie op de manco's van het collectieve wonen in de kersverse geknikte galerijflats van de Bijlmermeer. Een ander belangrijk motief vormde het samenbrengen van de economische voordelen van hoogbouw met goedkope materialen of productiewijzen en de behoefte aan maximaal contact met het openbare groen. Hierin kregen de parkeergebouwen een duidelijk gedefinieerde logistieke plek. Daarom vormen ze ook een onlosmakelijk deel van de cultuurhistorische waarde van het geheel.

Het vernieuwen van de parkeergarages vanwege slechte staat is gezien de beperkte materiële waarde van de garages voorstelbaar met de kanttekening dat de bovengenoemde stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde gerespecteerd worden. De commissie onderschrijft daarmee het standpunt van Monumenten en Archeologie dat bij eventuele vervanging door nieuwbouw zowel de volumes en bouwhoogten als de footprint van de huidige garages leidend moeten zijn. Een afgewogen compositorische relatie met de bestaande woontorens is nadrukkelijk gewenst. Daarbij is denkbaar dat (met name op plintniveau) in de nieuwe volumes beperkte ruimte is voor andere functies mits die niet nadrukkelijk in conflict komen met de functieopzet en logistieke insteek van het oorspronkelijke plan. Een beperkte ophoging van beide volumes is hooguit denkbaar na zorgvuldige afweging en gedegen onderzoek.

Amsterdam, 9 september 2020
Commissie Ruimtelijke Kwaliteit

Eric Luiten, voorzitter